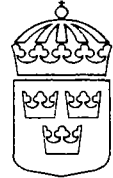

Jordbruksutskottets yttrande

1991/92:JoU6y

Främjande av bibränsleanvändningen

1991/92
JoU6y

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 10 mars 1992 berett jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1991/92:97 om främjande av bibränsleanvändningen jämte motioner.

Propositionen

Regeringen (jordbruksdepartementet) föreslår i propositionen att 625 milj.kr. anvisas för främjande av ökad användning av bibränslen. Medlen skall finansiera olika statliga stöd till bl.a. demonstrationsanläggningar och utvecklingsarbete. Avsikten är att en särskild programstyrelse inom närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) skall administrera stödet. Därigenom markeras insatsernas särställning samtidigt som en effektiv samordning med andra insatser på detta område uppnås.

I propositionen framhålls bl.a. att målet för energipolitiken på kort och lång sikt är att trygga tillgången på energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Energipolitiken skall utgå från vad natur och miljö kan bära. Detta framgår av riksdagens energipolitiska beslut våren 1991 (prop. 1990/91:88, NU40, rskr. 373). I anslutning till regeringens proposition om energipolitiken tillkallades en kommission, bibränslekommissionen (dir. 1991:11), för att analysera de långsiktiga förutsättningarna för en ökad kommersiell användning av bibränslen samt lämna förslag till åtgärder för att stärka bibränslenas konkurrenskraft. Kommissionen skulle med förtur redovisa överväganden och förslag om samordning och förstärkning av pågående utvecklingsinsatser för bibränslen. I november 1991 överlämnade kommissionen delbetänkandet (SOU 1991:93) El från bibränslen till regeringen. Kommissionens arbete skall vara avslutat senast den 30 juni 1992.

I yttrandet behandlar jordbruksutskottet följande motioner:

1991/92:N29 av Dan Ericsson i Kolmården (kds) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen på det särskilda stödet för utveckling av teknik för elproduktion med bibränslen.

1991/92:N30 av Annika Åhnberg m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen på bibränslestödets användning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av stöd till biogasproduktion,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av nya aktörer för bibränsleproduktion,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om småskaliga vedeldade pannor,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av att utveckla bibränsleproduktion som ej hotar skogsmarkens näringsbalans,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om programstyrelsens sammansättning,

9. att riksdagen till främjande av bibränsleanvändningen för budgetåret 1992/93 anvisar 500 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således 1 125 000 000 kr.

Utskottet

Stöd till utveckling av teknik för elproduktion med bibränslen

Enligt motion N29 (kds) intar regeringen i sitt förslag en alltför defensiv hållning till teknikutvecklingsfrågor. När det gäller förgasning av bibränslen bör utvecklingen inriktas på enkla småskaliga anläggningar som på marknadsvillkor skall kunna kopplas upp på elnätet. En sådan utveckling möjliggör för lantbrukare, som arbetar med omställning till energigrödor, att slå sig samman och relativt enkelt bygga upp en elproduktion. I motion N30 (v) yrkande 1 konstateras att propositionens inriktning när det gäller småskaliga anläggningar är mycket restriktiv även om sådant stöd inte utesluts. Enligt motionärerna lämpar sig bibränslen utmärkt för kombinationsprocesser där olika energiprodukter blir resultatet (värme, el, gas, drivmedel). Småskaliga projekt av okonventionell karaktär för annat än elproduktion bör därför vara stödberättigade.

Jordbruksutskottet konstaterar i likhet med vad som anförs i propositionen att bibränslena skall lämna ett betydande bidrag till elproduktionen redan från omkring år 2000, och detta bidrag skall kunna öka

successivt. Sådan teknikutveckling måste då främjas som medger att de möjligheter som kan finnas till kommersiell produktion blir optimalt utnyttjade. Det särskilda stödet bör därför inriktas främst på utveckling av sådan teknik som är lämpad för anläggningar i de storleksintervall där huvuddelen av potentialen för kraftvärmeproduktion från biobränslen finns. Samtidigt bör framhållas att avgörande för stödet bör vara teknikens potential för elproduktion med god ekonomi och hög elverkningsgrad, inte den aktuella anläggningens storlek. Detta innebär ej att det föreligger ett motsatsförhållande gentemot utvecklingen av småskalig teknik vid den typ av anläggningar som motion N29 pekar på. Några bestämda storleksgränser bör således inte sättas som villkor för utvecklingsstöd. Samma tankegångar återfinns i biobränslekommissionens delbetänkande. Jordbruksutskottet har således inte funnit anledning till annan bedömning än föredragande statsrådet när det gäller inriktning av stödet. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna N29 och N30 yrkande 1. Utskottet vill samtidigt erinra om att frågan om ytterligare utvecklingsinsatser för att främja biobränslehanteringen kommer att behandlas i kommissionens slutbetänkande.

Administration av stödet samt medelsanvisning för budgetåret 1992/93

Enligt motion N30 (v) bör den av regeringen föreslagna programstyrelsen som skall administrera det nya stödet ha en hög kompetens när det gäller miljöproblematik och naturvård. Vidare bör kunskap finnas om småskalig teknik samt förmåga till nytänkande och gränsöverskridande (yrkande 8). Beträffande anslaget konstaterar motionärerna att regeringens förslag är helt otillräckligt. Riksdagen bör därför till främjande av biobränsleanvändningen för budgetåret 1992/93 anvisa 500 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit. Dessutom bör ytterligare resurser anskaffas genom att andra delfinansiärer erbjuds samarbete kring olika projekt (yrkande 9).

Jordbruksutskottet delar föredragande statsrådets uppfattning om hur stödet bör administreras. Utskottet förutsätter därvid att programstyrelsens sammansättning skall präglas av såväl hög teknisk och industriell kompetens som stor kunskap om miljö- och naturvårdsfrågor. Vidare bör kunskap finnas om småskalig teknik samt förmåga till nytänkande och gränsöverskridande. Utskottet vill vidare erinra om att programstyrelsen torde vara oförhindrad att anlita konsulter och särskild expertis. Mot bakgrund av det anförda föreslår jordbruksutskottet att motion N30 yrkande 8 lämnas utan vidare åtgärd.

Jordbruksutskottet har inget att erinra mot regeringens förslag till anslag. Genom ifrågavarande utvecklingsstöd kan staten bl.a. lyfta av en del av risken för de företag som är beredda att satsa egna resurser på oprövad teknik. Utskottet avstyrker således motion N30 yrkande 9.

I motion N30 (v) yrkas att biogasproduktionen skall stimuleras. Sådan produktion kommer enligt motionärerna att bli en viktig del i den framtida energiförsörjningen (yrkande 2). Vidare framhålls att nya aktörer för biobränsleproduktion bör släppas fram som kan engageras i utvecklingen av småskalig teknik (yrkande 3). En del av avsatta resurser bör användas för utveckling av småskaliga vedeldade pannor. Stimulans av sådan teknik behövs framför allt i glesbygd (yrkande 4). I motionen betonas vidare att produktionen av biobränsle inte får bidra till lösningen av ett stort miljöproblem på bekostnad av ett annat. Det är enligt motionärerna nödvändigt att utveckla en biobränsleproduktion som inte hotar skogsmarkens näringsbalans (yrkande 5).

Som redovisats ovan skall biobränslekommissionens arbete avslutas senast den 30 juni 1992. Kommissionen skall enligt sina direktiv i det fortsatta arbetet analysera de långsiktiga förutsättningarna för en ökad kommersiell användning av biobränslen samt lämna förslag till åtgärder för att stärka biobränslenas konkurrenskraft. I uppdraget ingår vidare att värdera möjligheten till elproduktion med biobränslen i större skala samt att i övrigt lägga fram förslag som främjar en ökad kommersiell användning av biobränslen. Bedömningen av biobränslenas roll för el- och värmeförsörjningen skall omfatta såväl skogsbränslen och energigrödor som vissa sorterade avfallsfraktioner. Kommissionen skall även bedöma risken för såväl direkta som indirekta miljöeffekter av ökad biobränsleanvändning och utforma sina förslag med utgångspunkt i att de samlade negativa effekterna för miljön skall bli så små som möjligt (se dir. 1991:11).

Jordbruksutskottet anser för egen del att det är viktigt att effektiva insatser görs för att möjliggöra en ökad energiproduktion med förnybara biobränslen. Utskottet vill dessutom erinra om att utvecklingen av kärnkraften förutsätter en successiv utveckling mot ett energisystem i huvudsak baserat på varaktiga, förnybara och inhemska energikällor med minsta möjliga miljöpåverkan. Resultatet av kommissionens arbete kan enligt utskottets mening förväntas ge ökade möjligheter att i allt väsentligt tillgodose syftet med motion N30 yrkandena 2, 3, 4 och 5. Motionen avstyrks således i berörda delar.

Stockholm den 26 mars 1992

På jordbruksutskottets vägnar

Göran Persson

I beslutet har deltagit: Göran Persson (s), Ivar Virgin (m), Ingvar Eriksson (m), Inga-Britt Johansson (s), Lennart Brunander (c), Åke Selberg (s), Mona Saint Cyr (m), Inge Carlsson (s), Dan Ericsson i

Kolmården (kds), Christer Windén (nyd), Kaj Larsson (s), Sinikka Bohlin (s), Patrik Norinder (m), Lena Klevenås (s) och Lennart Fremling (fp).

1991/92:JoU6y

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Annika Åhnberg (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Annika Åhnberg (v) anför:

Enligt min mening är propositionens inriktning felaktig. Stöd till småskaliga anläggningar utesluts inte men inställningen är uppenbarligen mycket restriktiv. Biobränslen lämpar sig utmärkt för kombinationsprocesser där olika energiprodukter blir resultatet (värme, el, gas, drivmedel). Småskaliga projekt av okonventionell karaktär för annat än elproduktion bör vara stödberättigade.

Jag anser vidare att regeringens förslag till anslag är helt otillräckligt. Riksdagen bör därför till främjande av biobränsleanvändningen för budgetåret 1992/93 anvisa 500 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit. Dessutom bör ytterligare resurser anskaffas genom att andra delfinansiärer erbjuder samarbete kring olika projekt.

Biogasproduktionen måste stimuleras. Sådan produktion kommer enligt min mening att bli en viktig del i den framtida energiförsörjningen. Vidare måste nya aktörer för biobränsleproduktion släppas fram som kan engageras i utvecklingen av småskalig teknik. Småskalig teknik med bättre miljöegenskaper för vedeldning behöver stimuleras. En del av avsatta resurser bör därför användas för utveckling av sådan teknik som främst behövs i glesbygd. Det bör särskilt betonas att produktionen av biobränsle inte får bidra till lösningen av ett stort miljöproblem på bekostnad av ett annat. Det är nödvändigt att utveckla en biobränsleproduktion som inte hotar skogsmarkens näringsbalans.

Näringsutskottet bör mot bakgrund av det anförda tillstyrka motion N30 yrkandena 1–5 och 9.

